

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 18 ноември 2020 г.
(OR. en)

12848/20

CONOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. – Заключение на Съвета – План за действие на ЕС

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. и придружаващият го План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г., одобрен от Съвета на 17 ноември 2020 г. чрез писмена процедура по член 12, параграф 1, първа алинея от Процедурния правилник на Съвета.

Заклучения на Съвета по Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.

1. Днес правата на човека и демокрацията са изправени пред предизвикателства и са поставени под въпрос. Във връзка с това Съветът приема съдържащия се в приложението План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. Съветът приветства съвместното съобщение „План за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.“ и взема под внимание съвместното предложение за „Препоръка на Съвета до Европейския съвет за приемане на решение за определяне на стратегическите цели на Съюза, които да се преследват с Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.“, представено от върховния представител на Европейския съюз по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и Европейската комисия на 25 март 2020 г.
2. С настоящия план за действие Съветът потвърждава отново твърдия ангажимент на Европейския съюз за по-осезаемо извеждане на преден план на универсалните ценности за всички. Зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, върховенството на закона и зачитането на правата на човека ще продължат да стоят в основата на всички аспекти на вътрешните и външните политики на Европейския съюз.
3. Общата картина на правата на човека и демокрацията е противоречива. Въпреки осъществения напредък са нужни действия за справяне с отхвърлянето на универсалността и неделимостта на правата на човека, свиването на гражданското пространство и отстъплението от демокрацията. Възникват и нови възможности и рискове, свързани най-вече с технологичното развитие и глобалните предизвикателства в областта на околната среда.

4. Кризисните ситуации са особено изпитание за упражняването на правата на човека и зачитането на демократичните ценности. Продължаващата пандемия от COVID-19 и социално-икономическите последици от нея влияят все по-негативно върху всички права на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, задълбочават съществуващите неравенства и подлагат на все по-голям натиск лицата в уязвимо положение. Инвестирането в правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава е от съществено значение за постигането на по-справедливи, по-екологични, по-устойчиви и приобщаващи общества. Съветът подчертава, че правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, както и съображеният с пола подход, ще останат в основата на отговора на ЕС на пандемията от COVID-19 и възстановяването от нея. ЕС се ангажира да прави необходимото за това нашият отговор да зачита достойнството и човешките права на всички без каквато и да е дискриминация. Никой не бива да бъде забравян и никое човешко право — пренебрегвано.
5. Новият план за действие относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. определя амбициите и приоритетите на ЕС за конкретни действия през следващите пет години в областта на външните отношения.
6. ЕС и неговите държави членки ще използват пълния си набор от инструменти във всички области на външната дейност, за да съсредоточат и допълнително да укрепят водещата роля на ЕС в световен мащаб върху следните основни приоритети: защита и овластяване на отделния човек; изграждане на устойчиви, приобщаващи и демократични общества; утвърждаване на глобална система за правата на човека и демокрацията; използване на възможностите и справяне с предизвикателствата на новите технологии; постигане на резултати чрез съвместна работа. ЕС и неговите държави членки приоритетно ще утвърждават пълноценното упражняване на човешките права от страна на жените и момичетата, равенството между половете и овластяването на жените и момичетата във всички области на действие. Наличието на независимо гражданско общество, благоприятстващо гражданското пространство, и подкрепата и закрилата на защитниците на правата на човека са основополагащи за постигането на тези приоритети.

7. Ефективното изпълнение на плана за действие изисква координирани действия от страна на всички участници и заинтересовани страни. Във връзка с това Съветът приветства водещата роля на върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност за насърчаването на последователно и съгласувано прилагане на политиката на ЕС в областта на правата на човека и демокрацията. Съветът отчита жизненоважната работа на специалния представител на ЕС за правата на човека и приветства основната му роля в ръководенето на изпълнението на плана за действие за периода 2020—2024 г.
8. Делегациите и службите на ЕС, заедно с посолствата на държавите членки, ще играят централна роля за постигането на целите на плана за действие. ЕС ще работи в тясно сътрудничество с други държави, международни и регионални организации. Организациите на гражданското общество ще бъдат важни партньори и с тях ще се провеждат консултации по време на изпълнението на плана за действие. Съветът ще осигури ефективни последващи действия и ще наблюдава редовно напредъка. Съветът приканва всички партньори да обединят усилията си за принос към успеха на този план за действие и да работят за утвърждаването на правата на човека и демокрацията в целия свят.
-

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС ОТНОСНО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И
ДЕМОКРАЦИЯТА ЗА ПЕРИОДА 2020—2024 Г.**

В плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. се установява равнището на амбиция и се определят приоритетите на ЕС и неговите държави членки в тази област в отношенията с всички трети държави. Правата на човека и демокрацията ще бъдат утвърждавани последователно и съгласувано във всички области на външната дейност на ЕС (например търговия, околна среда, развитие, борба с тероризма). От особена важност продължава да бъде гарантирането на съгласуваността на вътрешните и външните политики на ЕС. Избухването на пандемията от COVID-19 откроява значението на многостранното сътрудничество, съвместната работа и солидарността в световен мащаб. Зачитането на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, както и съобразеният с пола подход, трябва да останат в основата на отговора на пандемията и да подкрепят възстановяването в световен мащаб. Планът за действие ще допринесе за изпълнението на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и на нейните цели.

Ефективното изпълнение на плана за действие, изисква **координирани действия** на ЕС и държавите членки, като същевременно се зачитат различните институционални роли и правомощия: тези на върховния представител/заместник-председател (ВП/ЗП), подпомаган от Европейската служба за външна дейност, на Европейската комисия, Съвета и държавите членки. Специалният представител на ЕС за правата на човека (СПЕС) ще продължи да бъде ключов политически участник и ще играе централна роля за насочване на изпълнението на плана за действие с цел постигане на траен напредък. Европейският парламент има специална роля и значение за утвърждаването на правата на човека и демокрацията.

В плана за действие се определят всеобхватни приоритети и цели, които в следващите пет години ще бъдат конкретизирани и приложени на всички равнища: национално, регионално и многостранно. От оперативна гледна точка **петте направления на действие** ще бъдат изпълнени на място в държавите партньори. Ще се прилага подход за интегриране на принципа на равенство между половете, за да се гарантира, че всички мерки на настоящия план за действие са съобразени с равенството между половете.

Над 140 делегации и служби на ЕС по света и посолства на държавите членки ще бъдат на първа линия при изпълнението, като адаптират приоритетите и целите към местните условия и докладват за резултатите. В рамките, определени от плана за действие, делегациите на ЕС ще работят с държавите членки за определянето на конкретни приоритети в своите държави на дейност за срок от пет години; работата ще бъде подкрепена със **солидни финансови и политически ресурси**. Програмите и проектите на национално, регионално и световно равнище, както и мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) ще допринесат за постигането на целите.

Осъществяването на тези цели ще изисква системно и координирано използване на **пълния набор от инструменти**, с които разполага ЕС, включително:

- **политически диалози, диалози по правата на човека и диалози по секторните политики** с трети държави и регионални организации;
- **стратегии** за правата на човека и демокрацията по държави;
- **заклучения** на Съвета;
- диалог и мисии за наблюдение с цел прилагане на **общата схема за преференции (ОСП)** на ЕС;
- тематични и географски програми по линия на **многогодишната финансова рамка за периода 2021 — 2027 г.**, и в частност новия инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (какви точно специфични проекти и програми ще зависи от контекста);
- действия в рамките на **многострани и регионални форуми за правата на човека**: тематични и географски резолюции по инициатива на ЕС, засягащи широк кръг от въпроси, свързани с правата на човека, подкрепа за други релевантни резолюции, изявления и интервенции на ЕС, участие в интерактивни диалози, обществени дебати и брифинги, прояви в подкрепа на правата на човека и демокрацията;

- **издигане на глас в защита** на правата на човека и демокрацията: **публична дипломация и стратегическа комуникация**, кампании за повишаване на осведомеността, публични изявления и демарши, с които се осъждат нарушенията и погазването на правата на човека, както и отчитане на стъпките, предприети за утвърждаване и защита на правата на човека и демокрацията;
- **застъпничество** за ратифицирането и прилагането на ключови международни договори в областта на правата на човека, включително основни конвенции в областта на трудовите права, базисни инструменти на международното хуманитарно право, както и съответните регионални инструменти в областта на правата на човека;
- наблюдение на **съдебни процеси** срещу правозащитници и пряка подкрепа за правозащитници;
- **13-те насоки на ЕС за правата на човека**¹ — инструменти и средства на делегациите на ЕС и посолствата на държавите членки за прокарване на политиките на ЕС в областта на правата на човека;
- **мисии за наблюдение на избори** и последващи действия във връзка с тях;
- редовен **диалог** с гражданското общество, правозащитниците, националните институции за правата на човека, стопанския сектор и други имащи отношение заинтересовани страни;
- сътрудничество с **многострани институции за правата на човека и с органите и специалните процедури на Организацията на обединените нации (ООН) по договорите за правата на човека**;
- **ограничителни мерки**;
- целево **обучение** за служители на ЕС в делегациите.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. ЗАЩИТА И ОВЛАСТЯВАНЕ НА ОТДЕЛНИЯ ЧОВЕК

Защитата и овластяването на отделния човек означава да се гарантира, че всеки може да се ползва напълно от граждански, политически, както и от икономически, социални и културни права. Овластяването на всички хора („никой да не бъде изоставен“) означава да им се даде възможност да реализират пълния си потенциал като равноправни и дейни членове на обществото. Зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството и принципите на правовата държава, както и спазването на правата на човека са крайгълният камък на социалното сближаване, солидарността и доверието както между държавата и гражданите, така и сред самите граждани. ЕС и неговите държави членки приоритетно ще утвърждават пълноценното упражняване на човешките права от страна на жените и момичетата, равенството между половете и овластяването на жените и момичетата във всички области на действие.

1.1 Защита на хората, премахване на неравенствата, дискриминацията и изключването

- а) Работа за премахване на смъртното наказание в целия свят В държавите, в които все още съществува смъртно наказание, да се настоява за спазването на минималните стандарти и да се работи за мораториум върху екзекуциите като първа стъпка към премахването на смъртното наказание.
- б) Стремех към премахване на изтезанията и жестокото, нечовешко или унижително отношение или наказание по света чрез предотвратяване, забрана, подвеждане под отговорност и средства за правна защита на жертвите, включително чрез насърчаване на Глобалния алианс срещу търговията със стоки, използвани с цел изтезания. Подкрепя за независимия мониторинг на затворите и други места за лишаване от свобода.

- в) Подкрепа и закрила за правозащитниците и техните законни представители, както и действия във връзка с последиците от тяхната работа за семействата им. Осигуряване на помощ чрез механизмите на ЕС за закрила на правозащитниците. Отчитане на специфичния риск, пред който са изправени някои правозащитници, включително жените правозащитници и правозащитниците еколози. Действия, които да гарантират признаване на важната роля на правозащитниците на всички равнища, включително чрез публична подкрепа за тяхната работа. Осигуряване на видимост, оказване на подкрепа и привличане на вниманието към отделни случаи, свързани, наред с другото, с легитимните права на поземлена собственост, трудовите права, природните ресурси, проблемите на околната среда, свободата на мирни събрания и сдружаване, правата на коренното население, провъзгласени в Декларацията на ООН за правата на коренното население, изменението на климата и корпоративни злоупотреби.
- г) Увеличаване на усилията за гарантиране на защитата на цивилното население при въоръжени конфликти, включително гражданска и хуманитарна инфраструктура, и работа за прилагането и по-нататъшното популяризиране на международното хуманитарно право, наред с другото чрез сътрудничество с регионални и национални участници.
- д) Активизиране на действията за борба с всички форми на дискриминация на каквато и да е основа, като се обръща специално внимание на множеството и пресичащите се форми на дискриминация, включително основаната на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, вероизповедание или убеждения, политически или други мнения, собственост, рождение, увреждания, възраст, сексуална ориентация и полова идентичност.
- е) Призив към всички държави да зачитат, защитават и обезпечават упражняването на човешките права на лицата, принадлежащи към малцинства, включително национални, етнически, религиозни и езикови малцинства, в съответствие с приложимите международни норми и стандарти.
- ж) Насърчаване на обмена на най-добри практики и извлечени поуки с държавите партньори по отношение на стратегиите и политиките за борба с расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост.
- з) Засилване на действията за предотвратяване и борба с всички форми на дискриминация, нетърпимост, насилие и преследване на хора заради упражняването на свобода на мисълта, съвестта и вероизповеданието или убежденията.

- и) Засилване на действията за постигане на равенство между половете и гарантиране на пълното признаване и равноправното и пълноценно упражняване на всички човешки права от всички жени и момичета и тяхното овластяване, без каквито и да било форми на дискриминация, включително множество и пресичащи се форми на дискриминация, като същевременно се прилага съобразен с правата подход и по този начин се допринася за изпълнението на всички планове за действие на ЕС за равенство между половете, одобрени от Съвета.
- й) Застъпване за премахването, предотвратяването и защитата от всякакви форми на сексуално и основано на пола насилие, включително социални норми и вредни практики, като генитално осакатяване на жени, убийства на новородени от женски пол, детски, ранни и принудителни бракове, и дискриминация. Партньорство с основни международни участници, като Съвета на Европа, с цел да се гарантира всеобщо зачитане на произтичащите от международни инструменти задължения за предотвратяване и справяне с насилието срещу жени и момичета. Истанбулската конвенция на Съвета на Европа, която е ратифицирана от 21 държави — членки на ЕС, определя набор от стандарти за предотвратяване на насилието, защита на жертвите и подвеждане под отговорност на извършителите, към живот без насилие за всички жени и момичета. Оглавяване на коалицията за действие във връзка с основаното на пола насилие за форума „Поколение за равенство“.
- к) Работа за утвърждаването, защитата и реализирането на всички човешки права и за цялостното и ефективно изпълнение на Пекинската платформа за действие и Програмата за действие на Международната конференция за населението и развитието², както и на резултатите от конференциите за преглед на платформата и програмата, и в този контекст запазване на ангажираността със сексуалното и репродуктивното здраве и свързаните с това права³. Потвърждаване на ангажираността с утвърждаването, защитата и упражняването на правото на всеки човек на пълен контрол и свободно и отговорно решаване на въпросите, свързани с неговата сексуалност и сексуално и репродуктивно здраве, без дискриминация, принуда и насилие. По-нататъшно подчертаване на необходимостта от всеобщ достъп до качествена и достъпна изчерпателна информация и образование относно сексуалното и репродуктивното здраве, включително до широкообхватно сексуално възпитание, както и до здравни услуги.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- л) Активизиране на действията за предотвратяване, осъждане и борба с всички форми на дискриминация и тормоз на лесбийките, гейовете, бисексуалните, транссексуалните и интерсексуалните лица (ЛГБТИ), включително насилието, езика на омраза и престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ. Активно осъждане и борба срещу дискриминационните закони, политики и практики, включително инкриминирането на връзките по взаимно съгласие между лица от един и същи пол.
- м) По-нататъшно застъпване за спазването, защитата и упражняването на правата на детето. Поощряване и прилагане на мерки за предотвратяване, борба и ответни действия срещу всички форми на насилие срещу деца. Подпомагане на държавите партньори при изграждането и укрепването на системи за закрила на децата. Подкрепа за създаването на качествени алтернативни грижи и на прехода от институционални към качествени семейни и полагани в общността грижи за децата, лишени от родителски грижи.
- н) Застъпничество за упражняването на всички човешки права от страна на хората в напреднала възраст по всяко време, както и за осигуряването на подходящи и устойчиви решения на техните потребности.
- о) Застъпване за основан на правата на човека подход, който е насочен към хората в уязвимо положение, включително мигранти, бежанци, лица, търсещи убежище, вътрешно разселени лица и лица без гражданство, в съответствие с международните задължения в областта на правата на човека съгласно международното право и стандарти, както и чрез съществуващите политически и законодателни рамки. Укрепване на капацитета на държавите, гражданското общество и партньорите от ООН за прилагане на този подход и подкрепа за мерки за подобряване на интеграцията, социалното сближаване и достъпа до качествени услуги при пълно зачитане на правомощията на ЕС и на държавите членки.
- п) Подкрепа за мерки за справяне с големия риск и сериозните последици от изменението на климата, влошаването на състоянието на околната среда и загубата на биологично разнообразие върху упражняването на човешките права, като правото на живот, здравеопазване, безопасна питейна вода и канализация, храна, адекватно жилище, настаняване и стандарт на живот, включително за хората, разселени вследствие на изменението на климата.

1.2 Овластяване на хората

- а) Създаване на условия за овластяване на жените и момичетата и за гарантиране на тяхното пълноценно, ефективно и съдържателно участие и равноправно представителство във всички сфери на живота, включително чрез премахване на свързаните с пола стереотипи и преодоляване на структурните неравенства, като например цифровото разделение между половете. Всички мерки от настоящия план за действие, включително тези, които са насочени към подобряване на интеграцията, социалното сближаване и достъпа до качествени услуги, са съобразени с аспекта на равенството между половете.
- б) Подкрепа за държавните органи при осигуряването на правна самоличност за всички, по-специално като се гарантира универсална регистрация при раждане.
- в) Насърчаване, подкрепа и гарантиране на съдържателното приобщаване и активното участие на децата и младежите във вземането на засягащи ги решения на всички равнища, включително при изготвянето и прилагането на политиките на ЕС.
- г) Пледиране пред трети държави да ратифицират и прилагат Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Подпомагане на предотвратяването и премахването на пречките, свързани с нагласите, институциите и околната среда. Гарантиране на достъп до инфраструктура, транспорт, информационни и комуникационни технологии (ИКТ), както и осигуряване на приобщаващи услуги, като качествено образование, включително дистанционно обучение, и здравеопазване, правосъдие и заетост.
- д) Подкрепа за коренното население чрез насърчаване на участието му в съответните процеси в областта на правата на човека и на развитието и посредством утвърждаване на принципа на свободно, предварително и информирано съгласие относно всички засягащи го решения.

1.3 Утвърждаване на основните свободи и укрепване на гражданското и политическото пространство

- а) Насърчаване на признаването и подкрепа за съществената роля на гражданското общество за постигането на целите за устойчиво развитие и за утвърждаването на правата на човека.
- б) Утвърждаване на безопасна и благоприятна среда за гражданското общество като пълноправен участник, включително дългосрочна стратегическа и гъвкава подкрепа за изграждане на капацитет и съдържателно участие на гражданското общество на национално, регионално и глобално равнище. Осъждане и предприемане на подходящи действия срещу законодателството, което ограничава неоснователно работата на правозащитници, журналисти, работещите в медиите и гражданското общество, включително произволни процедури или ограничения, по-специално по отношение на чуждестранното финансиране.
- в) Разработване на инструменти за откриване и реагиране при ранни признаци на свиване на гражданското пространство и отстъпление от демокрацията, включително използването на цифрови технологии и мерки за борба с тероризма, както и непропорционални мерки, наложени в условията на извънредно положение. Надграждане върху най-добрите практики и подкрепа за усилията за предотвратяване и противодействие на свиването на гражданското пространство и отстъплението от демокрацията, както и разработване на инструменти за наблюдение и предвиждане на предизвикателствата или възможностите за гражданското и демократичното пространство.
- г) Защита и утвърждаване на свободата на изразяване, на медийната свобода и плурализма — онлайн и офлайн — и достъпа до информация. Предприемане на стъпки за противодействие на дезинформацията, включително чрез повишаване на обществената осведоменост и насърчаване на обществения дебат относно действията за борба с дезинформацията.
- д) Принос към безопасността и защитата на журналистите и работещите в медиите, включително чрез усилия за изграждането на среда, благоприятстваща свободата на изразяване, и чрез осъждане на атаките и други форми на тормоз и сплашване — онлайн и офлайн — и действия по конкретни заплахи, пред които са изправени жените журналисти. Предприемане на действия, които да гарантират, че подложените на тормоз, сплашване или заплахи получават помощ чрез механизмите на ЕС за закрила на правозащитниците. Подкрепа за медийни инициативи и призив към държавните органи да предотвратяват и осъждат подобно насилие, както и да предприемат ефективни мерки за прекратяване на безнаказаността.

- е) Предотвратяване и предприемане на действия срещу нарушенията на свободата на мирни събрания и сдружаване, включително когато са засегнати както организации на гражданското общество, така и работници и работодатели.
- ж) Насърчаване на приобщаващия диалог и мирното разрешаване на политически кризи и масови протести в съответствие със стандартите в областта на правата на човека. Изграждане на капацитета на гражданското общество и участниците в политиката за намирането на отговор на недоволството, изразено чрез спонтанни граждански движения, в съответствие със стандартите в областта на човешките права. Осъждане на сплашването, заплахите и насилието срещу мирни демонстранти.
- з) Утвърждаване и подкрепа за правото на всеки човек на вероизповедание, убеждения или на отказ от такива. Защита на правата на хората да изразяват, променят или изоставят своето вероизповедание или убеждения без страх от насилие, преследване или дискриминация. Осъждане и предприемане на подходящи действия срещу непропорционални ограничения на свободата на мисълта, съвестта и вероизповеданието.
- и) Подкрепа за диалога между религиите и отправяне на призив за сътрудничество към религиозните участници и участниците на верска основа и оценка на начина, по който те могат да участват в защитата и утвърждаването на човешките права при осъществяването на целите за устойчиво развитие, както и в миротворчеството, предотвратяването на конфликти, помирението и медиацията, и намиране на полезни взаимодействия с текущи инициативи на ООН.
- й) Подкрепа за действия за защита на академичната свобода, автономността на образователните институции, както и способността им да предоставят онлайн и дистанционно обучение. Насърчаване на образователната дейност за правата на човека въз основа на Световната програма за образование по правата на човека.

1.4 Засилване на икономическите, социалните, културните и трудовите права

- а) Укрепване на връзката между правата на човека и околната среда, включително изменението на климата, във външната дейност на ЕС. Подкрепа за дейности за повишаване на осведомеността относно въздействието и последиците от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда върху правата на човека.
- б) Ефективно интегриране на икономическите, социалните, културните и трудовите права в диалога на ЕС по правата на човека с държавите партньори, като същевременно се гарантират полезни взаимодействия с други консултации и мисии за наблюдение на ОСП +/ВОО.
- в) Насърчаване на политика на нулева толерантност по отношение на детския труд и премахване на принудителния труд. Подкрепа за партньорствата на всички равнища, трудовите права в търговските отношения на ЕС, стимулирането на надлежната проверка в световните вериги за доставки и усилията за насърчаване на ратифицирането на Протокола на МОТ относно премахването на принудителния труд.
- г) Подкрепа за ролята на публичните органи при приемането и гарантирането на спазването на разпоредбите относно околната среда, насочени към осигуряването на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда, включително чрез насърчаване на доброто управление и основаното на общността управление на природните ресурси и върховенството на закона, достъпа до информация, приобщаващото участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда и климата.
- д) Подпомагане на държавните органи при изготвянето и прилагането на закони, подзаконови актове, политики и програми в областта на водата, храните, земята, природните ресурси, жилищното настаняване и собствеността, които защитават правата на човека.
- е) Подкрепа за всеобщия достъп до безопасна, достатъчна и достъпна питейна вода, канализация и хигиена и подчертаване на аспекта на правата на човека в тези области.
- ж) Намаляване на неравенството чрез борба с бедността и социалното изключване, както и чрез насърчаване на недискриминационен достъп до социални услуги, в това число качествени и достъпни здравни услуги и приобщаващо и справедливо качествено образование, включително дистанционно обучение. Изграждане на капацитет на специалистите, за да се отговори на специфичните потребности от грижи на всички лица в уязвимо положение, без изключение.

- з) Насърчаване на здравето и стимулиране на равния достъп до превантивни здравни услуги и правото на всяко лице да се ползва от най-високия постижим стандарт за здравеопазване, особено по време на криза, като се обръща специално внимание на лицата, засегнати от дискриминация и маргинализация.
- и) Насърчаване на достойния труд и на ориентирано към човека бъдеще на работата чрез актуализиран подход на ЕС, който да гарантира зачитането на основните принципи и права на работното място, правото на безопасни и здравословни условия на труд за всички и свят на труда без насилие и тормоз. Насърчаване на социалния диалог, както и на ратифицирането и ефективното прилагане на съответните конвенции и протоколи на МОТ. Укрепване на отговорното управление на световните вериги за доставки и на достъпа до социална защита.
- й) Подобряване на условията на труд на работниците мигранти, включително чрез премахване на всички форми на принудителен труд и експлоатация. Подкрепа на работниците мигранти в трети държави, особено на жените, и на техните общности да защитават правата си, да сигнализират, да търсят справедливост и да се организират за защита на интересите.
- к) Насърчаване на зачитането на културните права, за да се гарантира изразяването на многообразието и културната идентичност и да се утвърждава опазването на културното наследство.

1.5 Подкрепа за правовата държава и справедливото правораздаване

- а) Укрепване на принципите на правовата държава, подкрепа за засилването на независимостта и безпристрастността на съдебната система, противопоставяне на външния натиск върху съдиите и националните съдебни системи и насърчаване на правото на справедлив съдебен процес, за да се гарантира зачитането на човешките права при правораздаването.
- б) Насърчаване на основано на права и съобразено с пола правосъдие, достъп до правосъдие и правна помощ, включително чрез правна помощ и цифрови иновации, с акцент върху хората в най-уязвимо положение.

- в) Подкрепа за създаването или укрепването на съобразени с човешките права алтернативни механизми за разрешаване на спорове като начин за насърчаване на възстановителното правосъдие и намаляване на правните, практическите и други пречки пред правосъдието за жертвите на нарушения на правата на човека.
- г) Подкрепа за изграждането на съдебни системи, съобразени с интересите на детето, за всички деца, влезли в досег със закона и лишени от свобода.
- д) Подкрепа за подобряването в съответствие с международните стандарти на условията на задържане и третиране на лицата, лишени от свобода.

1.6 Премахване на пропуските при търсенето на отговорност, борба с безнаказаността и подкрепа за правосъдието в условията на преход

- а) Създаване на нов глобален хоризонтален режим на ЕС за санкции в областта на правата на човека с цел справяне със сериозните нарушения и погазването на правата на човека по света.
- б) Разработване на всеобхватни подходи на ЕС, които да гарантират подвеждането под отговорност, по-специално за най-тежките нарушения и погазване на човешките права, и оказването на подкрепа на жертвите в търсенето на средства за защита чрез свързване на националните и международните усилия, въз основа на политиките на ЕС, например относно Международния наказателен съд, децата и въоръжените конфликти, жените, мира и сигурността, жертвите на свързано с конфликти сексуално насилие и основано на пола насилие, правосъдието в условията на преход, борбата срещу изтезанията и други форми на малтретиране.
- в) Насърчаване на прилагането на национално равнище на Римския статут и на неговия принцип за допълване, по-специално чрез укрепване на националните системи за наказателно правосъдие.
- г) Ангажиране с международни и хибридни наказателни трибунали и с механизмите на ООН, които имат за задача да подпомагат събирането, консолидирането, съхраняването и анализа на нарушения на международното хуманитарно право и на международното право в областта на правата на човека.
- д) Подкрепа за вътрешнодържавни инициативи за борба с безнаказаността за нарушения и погазване на правата на човека и процеси в областта на правосъдието в условията на преход, включително чрез укрепване на връзките с ООН.

- е) Активно насърчаване на мерки за предотвратяване на насилствените изчезвания и извънсъдебните екзекуции.
- ж) Поощряване на постоянен политически ангажимент във връзка с принципа „отговорност за защита“ (Responsibility to Protect — R2P) и на привеждането му в действие чрез улесняване на диалога и взаимодействието в контекста на ООН и чрез прилагане на концепцията като инструмент за анализ в конкретни ситуации в отделните държави. Приоритизиране на действията на ЕС на ранен етап за предотвратяване на масови кръвопролития.
- з) Насърчаване на мерки за предотвратяване и изкореняване на трафика на хора, включително чрез борба с безнаказаността за всички замесени извършители. Насърчаване на мерки за подпомагане и защита на всички жертви, по-специално на жените и децата, в зависимост от техните нужди, включително чрез предоставяне на грижи за психичното здраве и психо-социална помощ и съобразен с пола и с децата подход.

2. ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВИ, ПРИОБЩАВАЩИ И ДЕМОКРАТИЧНИ ОБЩЕСТВА

Зачитането на правата на човека е основен елемент на устойчивите, приобщаващи и демократични общества. Тези общества се изграждат на основата на прозрачни и отговорни институции, представителни парламенти и ангажирани граждани и осигуряват безопасна и благоприятна среда за гражданското общество и независимите медии, за да изразяват загриженост, да влияят на политиките, да следят работата на лицата, които вземат решения, и да им търсят отговорност. Правата на човека и демокрацията са взаимозависими и взаимно укрепващи се.

2.1 Укрепване на демократичните, отговорни и прозрачни институции

- а) Подкрепа за разделението на властите, независимостта и безпристрастността на съдебната система, ефикасността, качеството и отчетността на съдебната система и конституционните гаранции в държавите партньори.

- б) Подкрепа за увеличаване на капацитета на парламентарните институции да упражняват своите надзорни, законодателни, представителни и бюджетни функции, включително чрез партньорски обмен, за да се гарантира спазването на справедливите демократични процедури и, при необходимост, тяхното подобряване в периода между избори.
- в) Осигуряване на по-честни изборни процеси и засилване на приобщаващото участие в тях чрез подпомагане на независимото местно наблюдение на избори и свързаните с него регионални и международни мрежи, както и чрез укрепване на капацитета на органите за управление на избори и публичните администрации и чрез утвърждаване на приобщаващи законодателни уредби и ефективното им прилагане.
- г) Осигуряване на систематични последващи действия по препоръките на мисиите на ЕС и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) за наблюдение на избори, като се използват както политически инструменти, така и инструменти за сътрудничество. Поощряване на общ подход за последващите действия в международната общност за наблюдение, по-специално с Африканския съюз (АС), Организацията на американските държави (ОАД) и ООН.
- д) Засилване на ролята на ЕС в наблюдението на избори в рамките на по-широката подкрепа на ЕС за правата на човека и демокрацията с цел укрепване на други основни цели на външната политика на ЕС.
- е) Разработване и усъвършенстване на методика за наблюдение на избори, която служи за мониторинг и оценка спрямо международни стандарти на използването на социалните медии и други цифрови технологии по време на предизборни кампании, с цел подготвеност и осуетяване на опити за опорочаване на изборите.
- ж) Подкрепа за разработването на политически рамки, които прилагат офлайн правилата относно изборите и демократичните процеси в онлайн средата, както и съдействие за изграждането на капацитет за тяхното прилагане. Надграждане върху усилията на ЕС в това отношение, включително Плана за действие срещу дезинформацията⁴, пакета на Комисията в областта на изборите⁵, Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията⁶ и предстоящия европейски план за действие относно демокрацията и законодателен акт за цифровите услуги.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- з) Засилване на действията в подкрепа на демократичните институции на местно равнище, включително чрез подкрепа за децентрализацията и прозрачното, приобщаващо и отговорно местно управление с широко участие.
- и) Предоставяне на всеобхватна помощ за предотвратяване и борба с корупцията чрез подпомагане на реформите на публичната администрация, ефективните антикорупционни стратегии и правни рамки, включително защита на свидетелите и лицата, сигнализиращи за нередности, специализираните органи, парламентите, независимите медии и гражданското общество, както и разработване на насоки за борба с корупцията. Подкрепа за ратифицирането и прилагането на Конвенцията на ООН срещу корупцията.
- й) Оказване на подкрепа на организациите на гражданското общество, за да наблюдават и да допринасят за ефективното, справедливо, прозрачно и отговорно мобилизиране на вътрешни ресурси и да гарантират, че данъчната политика и изпълнението се борят с неравенството и незаконните финансови потоци и стимулират приобщаването.
- к) Подкрепа за инициативи за електронно управление, които правят публичния сектор по-прозрачен и отговорен, като по този начин се повишава общественото доверие в правителствата.
- л) Подкрепа за развитието на изследванията и основаните на практиката знания в областта на правата на човека и демокрацията, за да се осигури информация и да се даде възможност за по-ефективни действия.

2.2 Насърчаване на адекватното, приобщаващо, активно и представително вземане на решения

- а) Работа за пълноправното, пълноценно, ефективно и съдържателно участие на жените и младежите, в цялото им многообразие, във всички сфери и на всички равнища на обществения и политическия живот, включително като се пледира за включването им в списъците на политическите партии на места с гарантиран избор и се изгражда капацитета на кандидатите.

- б) Подкрепа за капацитета на плуралистичните партийни системи и политическите партии по безпристрастен начин, включително чрез подпомагане на прилагането на международните стандарти за прозрачно финансиране, вътрешна демокрация и приобщаване при подбора на кандидати и длъжностни лица. Насърчаване и подкрепа за приемането на необходимите за тези цели изборни закони и закони за политическите партии и утвърждаване на равните условия на конкуренция в изборните процеси. Подкрепа за разработването на междупартийни кодекси за поведение, насочени към предотвратяване на изборните измами и изборното насилие, както и за развитието на капацитета на парламентите за утвърждаване и защита на правата на човека и основните свободи.
- в) Повишаване на капацитета на политическите партии и агенциите за надзор, особено в условия на конфликт и преход. Подкрепа за междупартийните съюзи и многопартийния диалог по политически въпроси от общ интерес.
- г) Утвърждаване на ролята на гражданското общество в надзора и търсенето на отговорност както в публичния, така и в частния сектор, насърчаване на използването на онлайн технологии в съответствие със стандартите за правата на човека, принципите на правовата държава и демократичните принципи.
- д) Насърчаване на по-голяма прозрачност на демократичните процеси, по-специално на финансирането на политически и тематично основани кампании от различни участници.
- е) Насърчаване на активното гражданство и пълноценното участие на всички, без дискриминация, в обществения и политическия живот. Действията за гражданско образование, включително посредством дистанционно обучение, и ограмотяване относно онлайн медиите следва по-специално да са насочени към жените, децата, младежите, хората с увреждания, лицата, принадлежащи към малцинства, коренното население и други хора в уязвимо положение.

2.3 Подкрепа за независимите и плуралистични медии, достъпа до информация и борбата с дезинформацията

- а) Подкрепа за законодателни инициативи, подобряващи достъпа до информация, свободата на медиите, правото на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни в съответствие с европейските и международните стандарти и тяхното ефективно прилагане.
- б) Насърчаване на свободата на медиите и медийния плурализъм онлайн и офлайн чрез подкрепа на капацитета и устойчивостта на независимите медии и насърчаване на достъпа до надеждна информация, по-специално по време на избори. Подкрепа за разследващата журналистика и гражданското общество при наблюдението на изпълнението от страна на правителствата на задълженията в областта на управлението и спазването на правата на човека. Противодействие на опитите за оказване на влияние и натиск върху независимите и плуралистични медии.
- в) Насърчаване на усилията за борба с дезинформацията, езика на омразата, насилственото екстремистко и терористичното съдържание, включително чрез укрепване на грамотността относно онлайн медиите и цифровите умения, защитавайки същевременно всички основни свободи. Укрепване на капацитета на организациите на гражданското общество и на независимите медии за откриване и изобличаване във връзка с дезинформация и манипулиране на информация, както и за повишаване на осведомеността на обществеността в тази област . Подкрепа за независимата и надеждна проверка и проучване на фактите, както и за разследващата журналистика, включително на местно равнище. Подкрепа за инициативи на гражданското общество за насърчаване на надеждна информация и свободни медии.
- г) Насърчаване на принципа на отворен, безопасен, финансово приемлив и недискриминационен достъп до интернет за всички. Борба с блокирането на интернет, особено в контекста на избори и нарушения на правата на човека.

2.4 Укрепване на основан на правата на човека и на участието подход към предотвратяване на конфликти и разрешаване на кризи

- а) Подкрепа за пълноценното включване на младите хора, по-специално на младите жени и на религиозните участници, както и тяхното пълно, ефективно и съдържателно участие във всички усилия за предотвратяване на масови жестокости, уреждане на конфликти и изграждане и поддържане на траен мир.

- б) Изграждане на капацитета на организациите на гражданското общество, правозащитниците и на гражданските движения по места с цел извършване на редовен мониторинг и документиране на нарушенията и погазването на правата на човека, включително в ситуации на конфликт.
- в) По-нататъшно засилване на връзките между правата на човека, включително равенството между половете, сигурността, влошаването на състоянието на околната среда и изменението на климата — като последното представлява значителен фактор за умножаване на заплахите — в политическия диалог, предотвратяването на конфликти, сътрудничеството за развитие и хуманитарните действия, както и в стратегиите за намаляване на риска от бедствия.
- г) Осигуряване на взаимно допълване и ефективно изпълнение на Плана за действие на ЕС относно жените, мира и сигурността за периода 2019—2024 г.
- д) Активизиране на усилията за предотвратяване и прекратяване на тежките нарушения срещу децата, засегнати от въоръжени конфликти, и подкрепа за демобилизацията, дългосрочното възстановяване и реинтеграцията, като се използват и съществуващите механизми на ООН и се засили координацията с тях.
- е) По-нататъшно укрепване на съгласуваността между политиките и действията на ЕС в областта на правата на човека и реакцията при кризи, включително в стратегиите за правата на човека и демокрацията по държави, и поставяне на правата на човека в центъра на работата по всички аспекти на реакцията при кризи и предотвратяването на конфликти, като мисиите и операциите по линия на ОПСО, реформите в сектора за сигурност и посредничеството, като се обръща специално внимание на защитата на цивилното население, равенството между половете и децата и въоръжените конфликти.
- ж) Разработване на политика на ЕС за надлежна проверка във връзка с правата на човека, за да се гарантира, че подкрепата на ЕС за сектора на сигурността, включително в контекста на мисиите и операциите по линия на ОПСО, е в съответствие с правото в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, когато това е приложимо.
- з) Продължаване на предлагането на специални модули, посветени на международното хуманитарно право, в обучението на въоръжените сили на трети държави чрез военни мисии на ЕС за обучение и по целесъобразност включване на специални модули, посветени на закрилата на детето.

3. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ГЛОБАЛНА СИСТЕМА ЗА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ДЕМОКРАЦИЯТА

Утвърждаването на глобална система за правата на човека и демокрацията е в основата на ангажимента на ЕС за засилване на многостранното сътрудничество. Стратегическият отговор на ЕС на променящата се международна среда е засилването на собствената съгласуваност и единство в многостранните форуми, разширяването и задълбочаването на двустранните партньорства и изграждането на нови трансрегионални коалиции.

3.1 Многостранно сътрудничество

- а) Създаване на по-гъвкава и по-силна мрежа от партньори и участие в нея, включително чрез селективно сътрудничество по определени въпроси, свързани с утвърждаването на правата на човека и демокрацията. Призив за сътрудничество към нови партньори, даване на приоритет на изграждането на коалиции с регионални и междурегионални групи по избрани резолюции относно правата на човека, както и засилване на връзките с държави със сходни възгледи.
- б) Ангажиране на ранен етап с всички членове на Съвета на ООН по правата на човека във връзка с резолюциите за отделните държави и тематичните резолюции, по-специално с онези от тях, чието становище по конкретни резолюции се различава от това на ЕС.
- в) Укрепване на стратегическото сътрудничество със Службата на върховния комисар по правата на човека както на централно равнище, така и със службите по места. Подкрепа за независимостта на Службата при утвърждаването и наблюдението на правата на човека и интегрирането на правата на човека в системата на ООН.
- г) Засилване на ролята на Съвета по правата на човека за утвърждаване на всеобщото зачитане на правата на човека, включително чрез разглеждане на ситуации, включващи нарушения на правата на човека. Подкрепа за ефикасността и ефективността на Съвета на ООН по правата на човека и подобряване на връзката с работата на Третия комитет на Общото събрание на ООН, както и полезни взаимодействия с други многостранни и регионални форуми по въпросите на правата на човека.

- д) Подкрепа за пълноценното участие на организациите на гражданското общество в многостранните и регионалните форуми за правата на човека и предприемане на действия, както публични, така и двустранни, срещу всякакви репресивни мерки, заради ангажираност с ООН, на място или в рамките на многостранни форуми.
- е) Подкрепа за ефективното изпълнение на *призива на генералния секретар на ООН за действие в името на правата на човека*.
- ж) Утвърждаване на правата на човека като хоризонтален приоритет в продължаващите реформи на ООН и засилване на стратегическото сътрудничество с агенциите на ООН. Активизиране на работата и повишаване на способността на мироопазващите мисии на ООН за гарантиране на защитата и утвърждаването на правата на човека.
- з) Сътрудничество с Международния валутен фонд, Световната банка и други многостранни и регионални банки и институции за развитие с цел насърчаване на доброто управление, отчетността и прозрачността, като по този начин се укрепи рамката за ефективно утвърждаване на правата на човека и демокрацията.

3.2 Регионални партньорства

- а) Укрепване на партньорството със Съвета на Европа (включително Венецианската комисия и Комисията за правата на човека) и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) с цел по-голяма съгласуваност и взаимно допълване чрез подбрано и диверсифицирано сътрудничество.
- б) Укрепване на регионалното сътрудничество с Африканския съюз, Организацията на американските държави, Асоциацията на народите от Югоизточна Азия, срещата Азия — Европа, Лигата на арабските държави и Организацията за ислямско сътрудничество.
- в) Подкрепа и насърчаване на партньорското обучение за регионалните институции в областта на правата на човека, включително съдилищата по правата на човека и независимите мрежи на институциите за правата на човека.

3.3 Двустранно сътрудничество

- а) Осигуряване на връзки и полезни взаимодействия между двустранните отношения на ЕС (включително политическия диалог, диалога по правата на човека и по секторните политики, мисиите за наблюдение на избори, мониторинга на правата на човека и трудовите права в рамките на ОСП и работата по трудовите права в рамките на ССТ) и неговите действия на многостранно равнище. Запазване на акцента върху последващите мерки.
- б) Набелязване и проследяване на конкретни точки за действие за всеки кръг от диалога и консултациите с държавите партньори по въпросите на правата на човека, като се обръща специално внимание на целите на наблюдението на ОСП +/-ВОО в диалозите с държавите — бенефициери по ОСП.
- в) Укрепване на прилагането на разпоредбите за правата на човека в търговската политика на ЕС, включително чрез Общата система за преференции и чрез насърчаване на трудовите права в контекста на ССТ. Използване на пълния потенциал на механизмите за наблюдение и по-нататъшно насърчаване на прозрачността, осведомеността и ангажираността със заинтересованите страни.
- г) Пълноценно използване на полезните взаимодействия между политическия диалог и диалога по секторните политики, включително относно бюджетната подкрепа, за насърчаване на правата на човека, демокрацията и правовата държава в държавите партньори.
- д) Прилагане на принципите и стандартите в областта на правата на човека в рамките на двустранното и регионалното сътрудничество на ЕС; чрез актуализиране на методологията в инструментариума: основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, който включва всички права на човека⁷;

3.4 Гражданско общество и национални институции за правата на човека

- а) Задълбочаване на взаимодействието с независимото и плуралистично гражданско общество и засилване на подкрепата за него, включително местните организации на гражданското общество, правозащитниците, социалните партньори, включително профсъюзите, независимите медийни сдружения и журналисти, представителите на академичните среди, практикуващите юристи, религиозните участници и организациите за хуманитарна помощ, с цел да се защити тяхното право да изпълняват своята роля без каквато и да е форма на сплашване, дискриминация или насилие.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- б) Подкрепа за независими национални институции и комисии за правата на човека, омбудсмани и органи за равно третиране в съответствие с принципите от Париж и от Венеция и взаимодействие с тях, включително в контекста на диалозите по правата на човека.
- в) Насърчаване на структурирани и редовни диалози между държавните участници, гражданското общество (включително социалните партньори) и международната общност и запазване на акцента върху последващите мерки.
- г) Подкрепа и укрепване на дългосрочните партньорства и сътрудничеството с участници от гражданското общество, правозащитници и социални движения, включително чрез пълноценно използване на възможностите за финансиране на местни организации, в това число чрез Европейския фонд за демокрация.

3.5 Стопански сектор

- а) Засилване на ангажираността в рамките на международни форуми и с държавите партньори за активно насърчаване и подкрепа на глобалните усилия за прилагане на Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, включително чрез насърчаване на разработването и изпълнението на национални планове за действие в държавите членки и държавите партньори, постигане на напредък в съответните стандарти за надлежна проверка и работа по всеобхватна рамка на ЕС за прилагането на ръководните принципи, за да се подобрят координацията и съгласуваността на действията на равнище ЕС.
- б) Взаимодействие със стопанския сектор във връзка с отстояването и утвърждаването на правата на човека, мерките за борба с корупцията и най-добрите практики в областта на отговорното бизнес поведение, корпоративната социална отговорност, надлежната проверка, отчетността и достъпа до средства за правна защита с насърчаване на участието (вериги на доставки, нулева толерантност към детския труд и др.).
- в) Подкрепа за процесите с многостранно участие с цел разработване, прилагане и засилване на стандарти за бизнеса и правата на човека и надлежната проверка, както и взаимодействие с банките за развитие и международните финансови институции. Насърчаване на регионални проекти, обучение между равнопоставени партньори, обмен на добри практики и международно признати насоки и механизми, като например тези в Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия и Тристранната декларация на МОТ за принципите относно мултинационалните предприятия и социалната политика.

- г) Подкрепа за застъпничеството и осигуряване на възможности за контакти на бизнеса с гражданското общество и правозащитниците в областта на създаването на достойни работни места, устойчивото развитие и предприемачеството и икономическото властяване на жените по веригата на доставки.
- д) Разработване на инструменти и учебни материали относно бизнеса и правата на човека, отговорното бизнес поведение, диалога между частния и публичния сектор и надлежната проверка, за да могат делегациите на ЕС да засилят ангажмента си по отношение на бизнеса и правата на човека.

3.6 Спазване на международното право в областта на правата на човека и международното хуманитарно право

- а) Засилване на ефективността и ефикасността на системата на органите на ООН по договорите за правата на човека и на надзорния механизъм на МОТ за стандартите.
- б) Подкрепа за ефективното прилагане на международните и регионалните механизми за утвърждаване и защита на правата на човека, включително препоръките на всеобщия периодичен преглед и заключителните бележки на органите на ООН по договорите.
- в) Продължаване на застъпничеството и подкрепата за инициативи за подобряване на спазването на международното хуманитарно право и за защита на хуманитарното пространство. Осигуряване на изпълнението на позициите на ЕС, определени от Съвета, относно международното хуманитарно право и международното наказателно правосъдие, както и на по-голяма видимост и съгласуваност на действията на ЕС в това отношение, включително чрез стратегически контакти и трансфер на знания.
- г) Подкрепа за Международния наказателен съд като крайъгълен камък в борбата срещу безнаказаността за най-тежките престъпления, предизвикващи безпокойството на международната общност като цяло, и изграждане на мрежи за насърчаване на универсалния характер и целостта на Римския статут.

4. НОВИ ТЕХНОЛОГИИ: ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА

Правата на човека важат с еднаква сила онлайн и офлайн. Цифровите технологии трябва да бъдат ориентирани към човека и съобразени с човешките права. Новите технологии могат да допринесат значително за защитата и утвърждаването на правата на човека и демокрацията, включително като направят публичното участие по-лесно и ефективно, увеличат достъпа до обществени услуги, спомогнат за документирането на нарушенията и погазването на правата на човека и подкрепят активизма онлайн. Тези технологии обаче могат да имат и отрицателно въздействие като разпространяване на дезинформация и изказвания, проповядващи омраза, което е фактор за появата на нови форми на насилие, нарушения и злоупотреба с правото на неприкосновеност на личния живот, улесняване на достъпа до специфично незаконно съдържание, включително експлоатация на деца, широко разпространено наблюдение, което ограничава свободата на изразяване на мнение и свива пространството на гражданското общество и засилва дискриминацията и структурните неравенства. Това възможно отрицателно въздействие трябва да бъде предотвратено и да му се противодейства.

4.1 Изграждане на капацитет и ефективно наблюдение

- а) Ангажиране с правителствата, многостранните институции, включително агенциите на ООН, гражданското общество, предприятията и експертите, с цел споделяне на анализи и най-добри практики и постигане на съгласие за действия, когато е целесъобразно, относно начините за прилагане на рамките за правата на човека и за подкрепа за демокрацията в ерата на цифровите технологии.
- б) Подпомагане на изграждането на капацитет и друга подкрепа, за да могат националните органи ефективно да разработват и прилагат съответните международни стандарти в онлайн пространството (напр. закрила на децата, борба с езика на омразата) и да ангажират за тази цел учени, работещи в областта на данните, и други имащи отношение експерти. С цел предотвратяване на пропуски по отношение на защитата националните законови и подзаконови разпоредби по въпросите на цифровите технологии следва да отразяват международното право в областта на правата на човека.
- в) Насърчаване на дискусии и действия за оптимално използване на възможностите, които предлагат новите технологии, включително изкуственият интелект (ИИ), и същевременно запазване на бдителността по отношение на рисковете, които те могат да създадат за правата на човека и демокрацията, на международно равнище и на равнището на отделните държави.

- г) Обмен на най-добри практики и поуки във връзка с борбата с дезинформацията, езика на омразата, екстремисткото и терористичното съдържание, включително чрез ограмотяване относно онлайн медиите и цифрови умения, като същевременно се спазват стандартите за права на човека. Поддържане на връзка с онлайн платформите, включително социалните медии, и цифровите медии относно значението на разработването на подходи за саморегулация и по-проактивни мерки за борба с онлайн дезинформацията чрез разработване на стандарти за отчетност и прозрачност, които изцяло да зачитат правата на човека.
- д) Проучване на регулаторни и нерегулаторни подходи към ИКТ в трети държави в контекста на утвърждаването на правата на човека и демокрацията. Насърчаване на обмена на най-добри практики в международен план във връзка със съобразеното с правата на човека регулиране на технологиите.
- е) По-активен обмен и разработване на обучение за служителите на ЕС относно настоящото и бъдещото използване на цифровите технологии и ИИ, тяхното въздействие върху правата на човека и демократичните процеси в трети държави, както и начините, по които ЕС може да смекчи рисковете и да се възползва от възможностите.

4.2 Утвърждаване на правата на човека и демокрацията при използването на цифровите технологии, включително изкуствения интелект

- а) Принос за разработването, оценката и прилагането на съответните рамки и международни стандарти за защита на правата на човека и демокрацията в цифровата среда и провеждане на широки консултации и сътрудничество, включително с технологични дружества, доставчиците на платформи, академичните среди и гражданското общество. Насърчаване на адекватна надлежна проверка (включително планове за смекчаване на риска) и ефективна оценка на въздействието върху правата на човека.
- б) Участие в процеси с множество заинтересовани страни, които поставят акцент върху измерението на правата на човека, в рамките на онлайн пространството, включително чрез стремеж за по-активно утвърждаване на правата на човека и демокрацията от страна на технологичните дружества в предоставяните от тях услуги и дейности.

- в) Защита на правото на индивида на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, включително в контекста на цифровото пространство и по отношение на непропорционалния достъп и контрол от страна на държавата. Насърчаване на сближаването в посока на високо равнище на защита, като се вземат предвид положителните примери, като например Общия регламент относно защитата на данните. Насърчаване на присъединяването към Конвенцията на Съвета на Европа относно защитата на личните данни.
- г) Популяризиране на действията на ЕС и подкрепа за глобалните и регионалните усилия за гарантиране на зачитането на правата на човека, включително правото на ефективни средства за правна защита, и на демократичните принципи в областта на научните изследвания, проектирането, разработването, внедряването, оценката и използването на нови технологии, включително изкуствения интелект, въз основа на разработения от ЕС подход за развиване на изкуствен интелект⁸.
- д) Насърчаване на отворен, свободен и сигурен интернет, включително чрез мониторинг на блокирането на интернет, онлайн цензурата и цифровите практики като тези, които водят до масово произволно наблюдение, като същевременно се подкрепят усилията за защита на свободата на изразяване и свободата и плурализма на медиите в онлайн средата. Активизиране на усилията за оползотворяване на новите технологии в подкрепа на гражданското общество, с поставяне на специален акцент върху намаляването на рисковете за правозащитниците и журналистите.
- е) Насърчаване на всеобщата достъпност на технологиите, включително за хората с увреждания и други лица в уязвимо положение, още на етапа на проектиране на нови технологии във всички сектори, включително образованието.
- ж) Гарантиране на прозрачност и отчетност при използването на технологии в съдебните процеси, включително чрез законен достъп до електронни материали, представляващи доказателства, надеждни механизми за сигурност на данните и ефективен обществен контрол на институциите за електронно правосъдие.

⁸ Вж. Бялата книга на Комисията „Изкуствения интелект — Европа в търсене на високи постижения и атмосфера на доверие“, COM (2020) 65 final от 19.2.2020 г.

5. ПОСТИГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ ЧРЕЗ СЪВМЕСТНА РАБОТА

Настоящият план за действие дава възможност на ЕС да реагира на възникващите предизвикателства чрез целенасочени действия и координирани усилия и неговото прилагане и наблюдение следва да бъде предмет на широк диалог със заинтересованите страни.

Институциите на ЕС и държавите членки ще работят съвместно за прилагането му чрез единен подход, съобразно съответните си правомощия съгласно Договорите и с обмен на добри практики и познания. Специалният представител на ЕС за правата на човека (СПЕС) е ключов политически участник и ще играе централна роля за насочване на изпълнението на плана за действие с цел постигане на траен напредък. Европейският парламент има специална роля и значение за утвърждаването на правата на човека и за подкрепата за демокрацията. Делегациите и службите на ЕС, мисиите и операциите по линия на ОПСО и посолствата на държавите членки ще играят водеща роля в утвърждаването и защитата на правата на човека и и подкрепата за демокрацията, както и за изпълнението на плана за действие на национално равнище. Организациите на гражданското общество на глобално равнище, на равнище ЕС и национално равнище също са ключови партньори.

5.1 Публична дипломация и стратегическа комуникация

- а) Изграждане на ефективни мрежи в социалните медии за по-задълбочено взаимодействие и споделяне на съдържание, за да се повиши осведомеността и да се даде гласък за промяна в нагласите.
- б) Комуникация относно релевантните политики и инициативи, като се вземат предвид обществените нагласи и местните езици и се възприеме характерен за кампаниите тематичен подход.
- в) Набелязване на способности за измерване на ефективността на публичната дипломация и кампаниите и разработване на най-подходящото съдържание и канали за взаимодействие с обществеността.
- г) Идентифициране и по-нататъшно популяризиране на инициативи, като „Добрите истории за правата на човека“ и използване на техния потенциал, за да се улесни осъществяването на по-нататъшни положителни промени, свързани с правата на човека и демокрацията, на място.

5.2. Изпълнение, мониторинг и оценка

За изпълнение на действията, предвидени в настоящия план за действие, ще бъдат използвани следните средства:

политически диалози; диалози по правата на човека; диалози по секторните политики; мисии за наблюдение по линия на ОСП +/„Всичко освен оръжие“ (ВОО); мисии за наблюдение на избори и последващи действия по тях; граждански и военни мисии и операции в рамките на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО); използване на съответните насоки на ЕС в областта на правата на човека с конкретни инструменти за постигане на тематични цели; заключения на Съвета; резолюции на Съвета на ООН по правата на човека и Третия комитет на Общото събрание на ООН; тематични и географски финансови инструменти (съответни програми и проекти); гъвкава подкрепа за правата на човека и демокрацията; пряка подкрепа за правозащитниците; наблюдение на съдебни процеси; застъпничество за ратифицирането и прилагането на ключовите договори на ООН за правата на човека, основните конвенции на МОТ, основните инструменти на международното хуманитарно право и други приложими конвенции и факултативни протоколи; изявления във връзка с нарушенията и погизването на правата на човека; целево обучение за служители на ЕС в делегациите; публична дипломация и целеви кампании, конференции и други прояви; диалог с гражданското общество и други релевантни участници; ограничителни мерки.

Годишен доклад на ЕС относно правата на човека и демокрацията по света

Срок: ежегодно, от юни 2021 г.

- а) Проследяване на напредъка по изпълнението на настоящия план за действие и на своевременното прилагане на съдържащите се в него мерки, при пълно отчитане на целите за устойчиво развитие, по-специално в рамките на тематичната част от годишния доклад на ЕС относно правата на човека и демокрацията в света. Адаптиране на структурата на доклада, за да се отрази изпълнението на приоритетните действия и да се предвиди рамка за мониторинг.

Междинен преглед

Срок: юни 2023 г.

- б) Извършване на междинен преглед на изпълнението на плана за действие с участието на държавите членки и гражданското общество и използване на резултатите като принос за бъдещия план за действие относно правата на човека и демокрацията.

Крайна оценка

Срок: юни 2025 г.

- в) Извършване на крайна оценка на изпълнението на плана за действие с участието на държавите членки и гражданското общество.

Изпълнение и мониторинг с държавите — членки на ЕС

Срок: през цялото време на изпълнението

- г) Организиране на редовен обмен на мнения в Съвета относно най-добрите практики, както и на ежегодни дискусии относно напредъка, плановете и приоритетите на институциите на ЕС и държавите членки в изпълнението на плана за действие, наред с другото в контекста на обсъжданията относно прилагането на насоките на ЕС в областта на правата на човека. Резултатите от тези дискусии ще бъдат използвани като принос за бъдещия план за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията.

Насоки на ЕС относно правата на човека

Срок: според необходимостта

- д) Преглед на насоките на ЕС относно правата на човека, ако и когато това е необходимо, по-специално насоките на ЕС относно диалозите за правата на човека с държави извън ЕС.

Стратегии за правата на човека и демокрацията по държави

Срок: в началото на 2021 г.

- е) Гарантиране, че стратегиите за правата на човека и демокрацията по държави, разработени на местно равнище от делегациите на ЕС и посолствата на държавите — членки на ЕС, отразяват приоритетните действия, заложи в плана за действие, като се отчита специфичният контекст за всяка държава.

Европейски парламент

Срок: през цялото време на изпълнението

- ж) Последващи действия във връзка с резолюциите и дебатите на Европейския парламент, които имат отношение към изпълнението на плана за действие.

Консултации с гражданското общество

Срок: ежегодно, от юни 2021 г.

- з) Редовни контакти с гражданското общество във връзка с цялостното изпълнение на плана за действие и организиране на ежегодни консултации за целта.

Методология за основания на правата подход

Срок: 2024 г.

- и) Разширяване на обхвата на актуализирания инструментариум, състоящ се в основан на правата подход към сътрудничеството на ЕС за развитие, включващ всички права на човека, чрез прилагането му за всички програми за външна дейност на ЕС и по-нататъшно разработване на съвместни инициативи с държавите членки съобразно с основан на правата подход, включително чрез съвместно програмиране.